

Bíróságválasztás szabadsága az EU-ban: Új korszak a jogviták rendezésében

Az Európai Unió Bírósága (EUB) egy jelentős döntést hozott az Inkreal-ügyben (C-566/22), amely új távlatokat nyit a szerződő felek számára a jogviták rendezésében. Az ítélet értelmében két azonos tagállamban működő fél is megállapodhat abban, hogy egy másik tagállam bíróságai előtt rendezzék jogvitájukat, még akkor is, ha semmilyen más nemzetközi elem nem kapcsolódik a szerződéses jogviszonyukhoz. A konkrét ügyben két szlovákiai társaság úgy döntött, hogy egy kölcsönszerződésből eredő esetleges jogvitáikat Csehország bíróságai előtt kívánják rendezni. Az egyetlen határon átnyúló elem a választott joghatósági kikötés volt, amelyet az EUB érvényesnek talált az uniós jog alapján.

Ez az ítélet kiemelkedő jelentőségű, mivel megerősíti a felek szerződési szabadságát a joghatóság megválasztásában, függetlenül attól, hogy van-e tényleges nemzetközi kapcsolódási pont az ügyben. Az EUB ezzel megerősítette, hogy az Európai Unióban a bírósági ítéletek szabad mozgása és a jogérvényesítés hatékonysága kiemelt szempont. A döntés várhatóan ösztönzi a tagállamok közötti versenyt a bírósági rendszerek hatékonyságának és megbízhatóságának javításában, hiszen a felek nagyobb szabadságot kapnak arra, hogy olyan jogrendszert válasszanak, amelyben nagyobb bizalommal vannak az igazságszolgáltatás iránt. Azok a tagállamok, ahol a bíróságok gyorsabban, kiszámíthatóbban és pártatlanabban működnek, vonzóbbá válhatnak a jogviták rendezésére.

A döntésnek kihatása lehet a választottbíráskodásra és az alternatív vitarendezési mechanizmusokra is. Ha a felek a tagállami bíróságokat megbízhatóbb és hatékonyabb jogorvoslati fórumnak találják, elképzelhető, hogy kevesebb ügy kerül választottbíró elé. Ugyanakkor az is kérdéses, hogy a választott joghatóság mellett hogyan alakul majd a vonatkozó anyagi jog alkalmazása. Amennyiben például egy cseh bíróság egy szlovák szerződés alapján ítélezik, az azt jelenti, hogy egy külföldi jogot kell alkalmaznia, ami újabb kihívásokat jelenthet az ítélkezési gyakorlat számára.

A döntés a magyar jogrendszerre is hatással lehet. Ha a magyar vállalkozások élnek ezzel a lehetőséggel, egyre több ügy kerülhet külföldi bíróságok elé, miközben az alkalmazandó anyagi jog továbbra is magyar marad. Ez hosszú távon azt eredményezheti, hogy a külföldi bíróságok által hozott ítéletek közvetetten befolyásolhatják a magyar jog fejlődését. A magyar Kúria számára felmerülhet a kérdés, hogy a magyar anyagi jogot külföldi bíróságok által értelmezve hozott ítéletek milyen hatással lehetnek a hazai jogegységi gyakorlatra. Mivel az Európai Unió joghatósági szabályai szerint ezen ítéleteket Magyarországnak is el kell ismernie és végre kell hajtania, hosszú távon felmerülhet, hogy a külföldi bíróságok által alkalmazott jogértelmezések hogyan befolyásolják a magyar joggyakorlat egységességét.

Az Inkreal-ítélet tehát nem csupán egy technikai jelentőségű döntés, hanem komoly változásokat hozhat az üzleti élet számára is. A vállalkozásoknak érdemes átgondolniuk, hogy szerződéseikben milyen bíróságot választanak jogvitáik rendezésére, és számolniuk kell azzal is, hogy egy külföldi bíróság döntése nemcsak jogilag kötelező lesz Magyarországon, hanem esetenként a magyar jog fejlődésére is hatással lehet.